

De Postrijder der provincie Limburg

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. „
Een blad afzonderlijk 15 centiemen.
Aankondigingen 15 centiemen per drukregel.

MEN SCHRIJFT IN

te Tongeren bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

TONGEREN, DEN 29 AUGUSTUS.

De vrijheid der doctrinaren.

Wij hebben het dikwijls gezegd en bewezen, dat de schijnliberalen partij, die nu sedert ruim een tiental jaren de teugels van ons Staatsbestuur in handen houdt, hare eigene grondbeginselen verzaakt heeft en niet anders betracht dan de overheersching harer partij op de andere, de stelselmatige buitensluiting van elk, die niet aan haren oppermachtigen wil verstaafd is.

Het overspelig verbond, ten jare 1837 door het ministerie gesloten met de republikeinen van Gent en elders, met de plaatsengigers en zakkenvullers, heeft dat bastaardkind ter wereld gebracht, welk men doctrinarism noemt, en dat onder den schijn van vrijzinnigheid, niet anders is dan de loochening der vrijzinnige leerstellingen, de verkrachting van den geest onzer democratische Grondwet, die, met de vrijheid, de gelijkheid aller Belgen voor de wet, tot het bekomen van armbten en bedieningen, heeft uitgeroepen.

Bedweld door den goeden nitslag, en geloovende dat het land hun beheer goedgezind zal blijven verdragen, worden de tolken dier partij thans zóó stout, dat ze onbewimpeld hunne inzichten durven bekennen, en rondout verklaren welke plannen zij beramen tegen hen, die niet blindlings hen volgen. Zij voregen er de bedreiging, de vreesaanjaging bij, en toonen abuis, dat het inderdaad hun vornemen is de Belgen allengskens in twee legers te splitsen: de overheerschende en alle plaatsen bezettende doctrinaren, en de overwonnen en buitengesloten katholieken.

Eene hevige polemiek over het katholiek en het staatsonderwijs, tusschen de *Bien public* en den ministerieelen *Journal de Gand*, levert daarvan het duidelijk bewijs op. Woedend bij 't zicht, dat zijne aanvallen tegen het katholiek onderwijs het vertrouwen der treffelijke families niet kunnen doen wankelen, neemt de verslaafde doctrinaire *Journal de Gand* toevlucht tot een laatste betoogmiddel. Hij verklaart onbeschaamd aan de ouders, die voor hunne kinderen een godsdienstig onderwijs verkiezen boven dat van den Staat, dat die voorkeur noodwendig voor die kinderen den toegang tot alle openbare ambten en bedieningen zal sluiten. Zichier de schier ongelooflijke redevoering van dit blad:

« In de katholieke scholen wordt de jeugd » in den katholieken godsdienst onderwezen » en opgeleid: welnu, de gevolgen hiervan

» zijn gemakkelijk af te leiden. Die jeugd kan » er niet aan denken, aan de grondwettelijke » samenleving bedienenden, ambtenaars, staats » mannen, eenige hoogenstaande agenten te » leveren. De geestelijke loopbaan is de eenige » die hun overblijft en hun de kansen aanbiedt » om iets te kunnen worden. Er bestaat in » ons land juist geen tegenwoordig wetboek » sel, maar de ultramontanen, door hunne » vorderingen en bespottelijke politiek, door » hun stelsel van tegenwerking en afzondering » door het anacronism hunner opvoeding en » van hun onderwijs, slaan geheel de katho- » lieke jeugd met politieke onbekwaamheid. » Ziedaar, waarom wij de verstandige huis » vaders zeggen, dat het wereldsch onderwijs, » welk tot alles geleidt, al spoedig in 't alge- » meen verkozzen zal worden boven het kle- » rikaal onderwijs, dat tot niets geleidt... » Ziedaar wat in België een blad durft verklaren in naam der partij, die zich schaamteloos de » partij van vrijheid en verdraagzaamheid » noemt!

» Nooit — zegt de *Bien public* — werd zulke verklaring zoo onbewimpeld, zoo onbeschaamd afgelegd; nooit heeft men het verdrukkingstelsel, dat op de katholieke Belgen weegt, zoo ruw durven bekennen. Men spreekt van de vervolgingen der Hollandsche regering, en men stelt de omwenteling des jares 1850 voor als de wettelijke uitbersting der granschap, die een overheerschend bestuur omvertoert wierp. Er waren destijds, inderdaad, gegronde grieven; de protestanten en Hollanders genoten alle soorten van voorrechten; de katholieke Belgen werden veelmaals buitengesloten; maar nimmer of nooit heeft de officieuzo drukpers van koning Willem I zoo schaamteloos de afspraak der *verdrinking* durven doen, en deze tot een stelsel, tot een staatsleer verheffen!

» De katholieken zullen derhalve verjaagd, vervolgd, met politieke onbekwaamheid getroffen worden; men zal hen buiten alle staatkundige loopbaan sluiten, en dit enkel omdat zij *katholiek* zijn, en in de vrije scholen een katholiek onderwijs hebben ontvangen!

» En wij bezitten eene Grondwet, die de *vrijheid van onderwijs* uitroept!

» En volgens ons openbaar recht, zijn al de eerediensten *vrij* in België!

» En *al de Belgen zijn gelijk voor de wet!* »

» En wij hebben eenen Koning, die bij de aanverding der kroon gezegd heeft: *Ik maak geen onderscheid tusschen de Belgen!*

» De constitutie is dus maar eene versleten plakkaat meer, de grondwettelijke vrijheid

een masker, de Koning een machteloos ding, en de *Journal de Gand* is gelast om ons dat aan te kondigen!

Miliciana van 1861 - 1863.

L'Echo de Liège, sprekende over 't inroepen der klassen van 1861 en 1863, zegt dat de Pruisische wet veel genadiger en rechtvaardiger is dan die van België:

« In Pruisen, als men de klassen der landweer oproept, wordt eene schadevergoeding gegeven aan elke vrouw van den soldaat, die onder de wapens wordt geroepen. Die schadevergoeding is grooter naarmate er veerkinderen zijn. »

Dit ten minste vergoed eenigszins het nadeel hetwelk men den getrouwden miliciaan toebrengt, door hem van huisgezin en neering weg te halen.

Wie inderdaad, moet zorgen dat er brood is voor het huisgezin, terwijl de man in de heil van Beverloo los peier gaat verschieten?

In het demokratieke België schijnt men aan dat alles niet te denken, ten minste niet voor den armen miliciaan, en 't was daarom dat een correspondent onlangs in het *Hantsblad* vroeg, of soms M. Chazal de 6000 fr. ging afstaan, die hij bij een plezierig niets doen, als militaire gouverneur der residentie trekt.

Als men eene afwezigheid vraagt voor eenen minister, diplomaat, generaal, ambtenaarsz., dan worden hem selfs vergoedingskosten toegestaan en zelfs meer dan te veel.

M. Chazal deed geen stap uit Brussel naar Antwerpen of Luik, naar de kanongisterij in Pruisen, in Duitschland en Frankrijk, of men kende hem ruime vergoeding toe.

Waarom zou België nu de ongelukkige miliciana niet vergoeden, welke men uit hunne families trekt en die zeker zooveel inkomsten niet hebben als die hooge ambtenaars van den Staat.

Kon men nog zeggen, dat die inroeping gebeurde ten voordeele van het land — wij zouden zwijgen; maar zij gebeurt enkel voor eene wezenlijke spelerij, die tot niets dienen kan, dan om de eervucht en de verwaandheid van eenige grooten te volben. (*Handelsb.*)

Runderpest.

M. de Gouverneur van Limburg heeft officieel bericht ontvangen dat de runderpest op nieuw is uitgebroken in de zuidelijke provincie van Holland. Twintig hoornbeesten zijn afgestoken.

deur opende, keerde de andere zich tot den jongman, zeggende:

— Mijn goede heer, ik zou wel willen uwen naam weten, ik zal dien in mijne gebeden niet vergeten.

— Ik heet ridder Gaspard de Gréoulx, antwoordde hij; goeden avond en God behoeft u!

Die naam deed de vrouwen sidderen. Zij stapten echter zijwendend de voorplaats van haar huis binnen. In die voorplaats trof men het spoor aan van eene verledene nacht. De meubelen waren uitnemend eenvoudig. Een bed met groene gordijnen diende aan het zusterpaar — want de twee oude vrouwen waren zusters. — De aanwezigheid van slechts twee oude stoulen deed zien dat zij weinig bezoekers ontvingen. Eene groote kas in notelarenhout voldeed de stoffering dezer kamer, dewelke tot slaap-, eet-, en ontvangingsplaats diende. Het overige van het huis was volkomen ledig en aan de ratten overgelaten; zoo was het reeds dertig jaren gesteld.

De armste visscher van 't St Laurentskwartier zou zijne nederige hut boven 't verblijf in dit huis verkozen hebben.

De zusters, die er zich ophielden, waren door gansch Marseille bekend; — nooit was er twijfel over hare eerlijkheid ontstaan, maar zij boezenden overal afschrik in. — Zoo wat vijfzig jaren geleden waren zij naar de stad gekomen, arm en zonder iemand om haar te helpen. Geen werk kennende waarvan zij konden leven, boden zij zich aan als ziekenverzorsters, en daar zij oppassend waren hadden zij weldra veel te doen. Als iemand overleden was in de groote huizen, ontbood men haar; alsoo hadden zij sedert eene halve eeuw de sterfhuizen van al de grooten van Marseille bezocht. Toen zij oud geworden waren moesten zij haar beroep van ziekenverzorsters vaarsvel zeggen, en zij deden niets anders meer dan de doden afleggen en bewaken; zoodra

Men leest in het niet-officieel gedeelte van den *Moniteur belge* van heden:

Er blijkt uit eene mededeeling uit den Haag ontvangen, dat de veepest op nieuw in Zuid-Holland is uitgebroken. Tot nu toe zijn er 20 stuks vee moeten afgemaakt worden. Dit feit verdient des te meer opmerking, dewijl het vastgesteld is, dat de typhus zich bij ons vee enkel door besmetting ontwikkelt en dat er schier een jaar verloopen is, wanneer het laatste geval van veepest in Holland werd waargenomen.

M. de graaf de T'Serclaes, gouverneur van Limburg, komt den volgende omzendbrief te sturen aan de gemeente besturen der provincie:

Mijnheeren,

Men kondigt aan het Departement van binnenlandsche zaken dat de runderpest zich op nieuw verklaard heeft in Zuid-Holland; twintig hoornbeesten zijn moeten afgemaakt worden en het is waarschijnlijk dat nu twee opofferingen nog zullen noodig zijn ten einde de kwaal uit te roeien en den terugkeer ervan te beletten.

Alhoewel de onderverinding aan het nederlandsch Bestuur de middelen hebbe aangewezen welke dienen gebruikt te worden om de aanvallen, van den besmettelijken typhus te bestrijden en schoon men zich moet verwachten dat dit Bestuur dezelve krachtadig zal te werk stellen, behoort het nogtans, Mijnheeren, met de grootste zorg te waken dat de zieke of verdachte besten, die uit Holland zouden kunnen ingevoerd worden, tipieijk afgezonderd en onderworpen wezen aan eenen proefruim van tien tot twaalf dagen.

Ik reken bijzonder op den ijver en de waakzaamheid van de plaatselijke overheden der naburige gemeenten van de nederlandsche provinciën alsook van de Staatsvoortsien, wien het toezicht dezer gemeenten is toevertrouwd.

Ik verlang *rechtstreeks en op staanden voet* verwittigt te worden van alle bijzonderheid welke zich zoude opdoen in welke plaats der provincie het ook zijn moge, opdat ik onmiddellijk de maatregelen kunne beramen welke de omstandigheden zouden vereischen.

Reis voor de boerinnen.

Wij lezen in een brusselsch blad:

« Het zijn de boerinnen die zich vooral bezig houden met hetgeen koestert, keldert en beter beeft; en het is ook voor hen dat wij het volgende schrijven:

« De boter die hieldaags zoo duur is, speelt zekerlijk eene groote rol in de winning en in het huishouden. Het is dus eene zaak van veel belang om van eenen goeden koestert te hebben en veel boter te maken.

» Het gebeurt niet zelden dat men, in den

men ze in een huis zag treden, wist men dat daar een ongeluk had plaats gehad. Altijd vertoonden zij zich in zwart gewaad, met een treurig gelaat en met eene gewijde keers in de hand. Hare eenzige rouw, haar vermogend en verbleekt gelaat, hare lange en magere gestalte hadden iets aangrijpends en doodsche. Het volk heette hare *Kraaien* en hare echte namen werden vergeten, dewijl elkeen eindigde met haar den naam dier onheilspellende vogels te geven.

Als zij binnen waren zegde Veronica met ontroering:

— Gij hebt gehoord dat die jongman Gerard de Gréoulx heet?

— Wat raakt ons dit? kreeg zij ten antwoord.

Veronica zette brood, water en droog fruit ter tafel.

— 't Is vandaag Quatertemper zegde zij, ik geloof dat men ons niet 't huis zal laten. Er klept eene herelching in St-Laurens.

— Haasten wij ons en gaan wij spoedig te bed; het gebeurt niet dikwijls dat wij den nacht slapend mogen doorbrengen, sprak Suzanna.

— Wel, wij hebben de gewoonte van het slapen verloren; warmen wij ons liever bij het vuur.

— Het is nogtans goed bij een warm vuur te mogen zitten als de oude dag komt; weest gij wel, zuster, dat wij niet meer jong zijn, en dat ik vier jaren ouder ben dan gij? hernam Suzanna.

— Ik zeg niet neen; maar wat hebt gij gedaan met den brief dien wij nog niet hebben kunnen lezen? Waarschijnlijk behelst dezelve het mandaat van 300 frs. voor het pensioen van Gabriëlle.

Veronica bracht den brief te voorschijn, zette den bril op en las:

« Barcelone, 6 januarij 1780.

« Geëerde juffers,

» Ik heb de smart u het verlies te melden dat wij zoo even hebben geleden in den persoon van den heer Gabriel de Lescale, fransch koopman

DE KRAAIEN.

1.

Op zekeren winteravond, vaarden twee bejaarde vrouwen in eene boot over de haven van Marseille, om naar hare woning, in de St-Laurentstraat, terug te keeren. Het weder was slecht, de wind floot tusschen de touwen der zeeschepen en de beide vrouwen westelden zich in hare zwarte kleederen, en beschutteden zich zoo goed zij maar konden tegen de koude. Het was als of de schipper bang was van de twee zwarte schaduwen, want toen zij uit de boot waren gestapt, reikte hij de hand niet uit om voor den overzet betaald te worden.

— Zie, Tonnia, zeide eene der twee vrouwen, neem dezen stuiver.

— Neen, antwoordde hij doe er morgen eene aalmoes mé.

— Doe de aalmoes zelve, Tonnia, zij zal u geluk bijbrengen.

— Neen, snauwde de schipper haar toe, ik wil dat geld niet, 't is doodengeld!

— Let maar op, sprak de oude met granschap dat wij niet alspoedig een goeden stuiver te winnen hebben door u in een doodslaken te naaien! De bedreiging deed den schipper sidderen; hij verbiel den arm, uitroepende:

— Oude tooverheks, gij zult mij noch dood noch leved in uwe klauwen krijgen! Uwe ziel zal vóór de mijne vertrokken zijn.

De beide ouden wilden zich verwijderen, maar de schipper plaatste zich voor haar en zette zijne vermaledijding voort.

Op dit oogenblik kwam een jongman voorbijgegaan; hij sloeg de hand aan den degen en wilde vernemen wat er geschiedde.

— Wel mijn goede heer, riepen de twee vrou-

wen, doe dien man, die ons beledigt, ons gerust laten.

— Schipper, sprak de jongman, 't is niet schoon arme vrouwen te beledigen. Behoorde gij niet tot de eerlijke havenschippers, misschien had ik u voor eenen dief gehouden en als zoodanig behandeld.

— Mijnheer zegde Tonnia, die vrouwen hebben mij bedreigd, omdat ik haar geld niet wil aanverden.

— Dat is toch niet gelooflijk!

— 't Is de waarheid, zegde eene der ouden, maar Tonnia heeft ons daardoor beledigd ons geld is zooveel waard als dat van andere menschen!

— Het geld der doelen! riep Tonnia. Mijn heer, herkent gij ze niet? Het zijn twee oude tooverheksen. Morgen hecht ik eenen tak gewijd palmhout aan mijnen mast, om mij te behoeden tegen de onheilen die mij zouden kunnen overkomen doordien ik ze in mijne boot heb genomen! En hij sprong in de boot na den stuiver te hebben weggeschopt welken de oude voor hem had laten vallen.

— Wat beduidt dit? vroeg de jongman. Die schipper is zot, waarom drekt hij dat uwe tegenwoordigheid hem in 't ongeluk zal storten?

— Dat weet ik niet; nooit hebben wij iemand leed toegebracht, zegde eene der vrouwen, terwijl zij den stuiver oprapte; mijn goede heer, gij zijt juist op tijd gekomen, God zal u daarover loonen.

De jongman, ziende dat beiden uitnemend bang waren, vergezeldde haar tot aan de deur harer woning, waar zij hem in warme woorden bedankten.

In de verledene eeuw — want ons verhaal behoort tot dien tijd — stond er aan een ingang der St-Laurentstraat een huizeken welks voordeel in geen twintig jaren gewit was; daar woonden de twee vrouwen. Terwijl de eene de